

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 427/2024-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Peter Vrabc, advokát s.r.o., Kukučínova 9, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní sp. zn. 1T/82/2014 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Košice v konaní pôvodne Okresného súdu Košice I sp. zn. 1T/82/2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **6 000 eur**, ktoré **je** Mestský súd Košice **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu, na ktorý od júna 2023 prešiel výkon súdnictva z okresného súdu, v trestnom konaní, v ktorom je obžalovaný, s tým, že mestskému súdu bude prikázané konať bez zbytočných prieťahov a jemu bude priznané finančné zadostučinenie 20 000 eur.

II.

2. Uznesením z januára 2008 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre pokus obzvlášť závažného zločinu podvodu. V októbri 2011 bola na Špecializovanom trestnom súde proti sťažovateľovi a ďalším 16 osobám podaná obžaloba za 16 rôznych skutkov vrátane zločinu založenia zločineckej skupiny. Tento súd však po zistení, že nejde o zločineckú skupinu, obžalobu uznesením z januára 2012 postúpil Okresnému súdu Košice I. Následne bola obžaloba sčasti proti sťažovateľovi a ďalším 11 osobám v roku 2014 vylúčená na samostatné konanie, v ktorom okresný súd rozsudkom z 28. marca 2019 sťažovateľa spod obžaloby oslobodil. Na odvolanie prokurátora, ktoré bolo krajskému súdu predložené v auguste 2020, krajský súd uznesením zo 17. januára 2022 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu v marci 2022 vrátil na ďalšie konanie. V marci 2023 sudca okresného súdu oznámil dôvody zaujatosti a krajský súd ho uznesením z 31. marca 2023 vylúčil z rozhodovania. Vec tak bola v apríli 2023 pridelená inému sudcovi, ktorý postupne nariadil termíny hlavného pojednávania na 24. august 2023, 5. august 2023, 30. november 2023, 1. február 2024, 4. apríl 2024, 23. máj 2024, 11. júl 2024 a 26. september 2024.

3. Už vo vzťahu k inej obžalovanej v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi ústavný súd nálezom z 24. apríla 2024 (III. ÚS 173/2024) vyslovil, že postupom mestského súdu v tomto konaní boli porušené tie isté ústavné práva tejto inej obžalovanej, ktorých porušenie namieta aj sťažovateľ, mestskému súdu prikázal konať bez zbytočných prieťahov a tejto inej obžalovanej priznal finančné zadosťučinenie 6 000 eur.

III.

4. Sťažovateľ zdôrazňuje, že mu stále hrozí uloženie trestu odňatia slobody na 10 až 15 rokov a konanie na súdoch trvá 12 a pol roka a obvinený je viac ako 16 rokov (tretinu svojho života), hoci k tomu nijak neprispel a konanie nie je skutkovo a ani právne zložité, keďže hlavný obžalovaný, ktorý už trest vykonal, od začiatku tvrdí, že so skutkom nemal nič spoločné. Výšku finančného zadosťučinenia odôvodňuje odkazom na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva.

5. Mestský súd považuje ústavnú sťažnosť za neopodstatnenú. Vec hodnotí ako skutkovo a právne náročnú, pričom k dĺžke konania prispeli aj obžalovaní, ktorí nenahlásili zmenu adresy, nepreberali si poštu a krátko pred termínmi hlavného pojednávania menili obhajcov. To viedlo k odročeniu hlavných pojednávanií. Okrem toho sudca, ktorému je vec teraz pridelená, prijal opatrenia na zrýchlené prejednanie vecí zvýšeným počtom termínov hlavného pojednávania a využitím inštitútov na zrýchlenie dokazovania (dožiadania, výsluchy cez videohovor). Zdôraznil, že v dôsledku tohto postupu došlo k doplneniu dokazovania a v krátkej dobe možno očakávať rozhodnutie vo veci. Tým sa konvalidoval vzniknutý časový deficit.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných

prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02).

7. Nemožno pochybovať o tom, že vec sťažovateľa sa v dôsledku množstva skutkov, pre ktoré bola podaná obžaloba, a množstva obžalovaných vyznačuje právnou a procesnou náročnosťou, ku ktorej prispelo i to, že správanie obžalovaných viedlo k predĺženiu konania. Tieto faktory však nie sú spôsobilé vyvrátiť záver, že doterajšia dĺžka konania sama osebe odôvodňuje vyslovenie porušenia ústavných práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súd v trestnom konaní musí zabezpečiť taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty. Právna neistota sťažovateľa však v dôsledku vznesenia obvinenia v roku 2008 a podania obžaloby v roku 2011 trvá neprimerane dlhú dobu, ktorú nemožno ospravedlniť ani posledným nasadením mestského súdu smerom k čo najskoršiemu rozhodnutiu o obžalobe. Táto okolnosť môže viesť k záveru, že mestský súd v súčasnosti postupuje bez prieťahov. Nie je však spôsobilá ospravedlniť celkovú dĺžku konania spôsobenú skoršou nečinnosťou okresného súdu. Preto bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené. Vzhľadom na už vyslovený príkaz konať bez zbytočných prieťahov v skoršom náleze ústavného súdu, hoci aj vo vzťahu k inej obžalovanej, nebol dôvod tento príkaz znova opakovať.

8. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, postup súdu a význam sporu pre sťažovateľa bolo mu podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 6 000 eur s tým, že vo zvyšku nebolo jeho návrhu vyhovené.

V.

9. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) zvýšené o daň z pridanej hodnoty, pretože advokát sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predstavuje 856,75 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu